

SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici
Orzoni šte. 38 — Cena oglašom po dogovoru.

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAK ČETRTEK
Poštni čekovni račun št. 11/5091

Leto II. Štev. 21

GORICA DNE 23. MAJA 1946.

Cena L. 4.—

Komunistična reakcija

O binkoštnih praznikih obhajamo spomin velike akcije Svetega Duha, ki je apostole razsvetlil in utrdil, da so postali sposobno orodje za širjenje kraljestva božjega na zemlji.

Zato se ob teh praznikih podeljuje navadno tudi sveta birma, pri kateri dobivajo verniki posebne milosti in darove Svetega Duha, ki jih v veri utrdjujejo in napravijo iz njih vojščake Kristusove.

Otroci se na sv. birmo pripravljajo s posebnim veseljem in z navdušenjem hodijo k nauku za ta pomembni zakrament. Nezreli otroci mislijo pri tem seveda najbolj na darove, ki jim jih pripravljajo botri. Dobe se pa tudi številni lepo vzgojeni otroci, ki se veselijo sv. birmo predvsem radi darov Svetega Duha in ker hočejo postati resnični vojaki Kristusovi. V vsakem slučaju gre za sveto veselje otrok, ki jim ga vsi pošteni ljudje od srca privoščijo in katerega jim do zadnjih časov nihče ni skušal kratiti.

Prav našim dnem je bilo prihranjeno tudi to nečloveško početje, da so napovedali boj sv. birmi neki ljudje, ki zato po pravici zaslužijo ime, da so *reakcionarji proti Svetemu Duhu*. To so komunisti, ki izpovedujejo v svoji veroizpovedi, katero vtepaajo otrokom v glavo, vero v komunističnega Stalinovega duha, dočim se Svetemu Duhu upirajo in proti njemu reagirajo kot brezbožni reakcionarji.

Po deželi so raznesli parolo, da naj se noben otrok ne da birmati od »fašističnega in italijanskega škofa«. Ponekod se je oglasilo za birmo lepo število otrok, ki so pod pritiskom te peklenske reakcije odstopili.

Pravijo, da ne marajo, da bi naše otroke birmal italijanski škof. Hinaveci!

Kako se ujema s tem njih dnevnim poveljem dejstvo, da smatrajo vse za dovoljeno in se nič ne pohujšujejo, ako na njih shodih nastopajo italijanski govorniki, pešje in zastave? Kadar pa gre za cerkven zakrament, ki ga more deliti v svoji škofiji le škof, se pohujšujejo in branijo iti k sv. birmi, ker je škof Italijan!

Se bolj poudarjajo, da nečejo, da bi naše otroke birmal »fašistiški škof«. Hinaveci! Naš škof je bil pravtako fašist pod fašistovsko strahovlado, kakor so komunisti škofje in duhovniki pod še mnogo hušje strahovlado brezbožnega komunizma. Pod fašizmom so morali škofje marsikaj prenesti — pod komunizmom morejo prenesti vse... tudi to reakcijo proti Svetemu Duhu. Radi tega niso komunisti danes, kakor niso bili fašisti včeraj.

Zanimivo je vedeti tudi to, da isti ljudje niso nikdar za časa borbe proti fašističnemu okupatorju napadali nadškofa. Saj ni nikdar dvignil glasu proti OF, ker je mislil, da se ti ljudje borijo le proti fašističnemu nastlju za svobodo naroda, kar je smatral, kot mi vsi, za popolnoma opravičeno.

Zakaj ga pa napada danes? Krinko je vrgla s sebo in z dneva v dan kaže vedno bolj svojo sovražnost proti Cerkev in Svetemu Duhu, ki Cerkev vodi. Govorjenje o fašizmu in italijanstvu škofov je le pretveza, da slepijo neuke ljudske množice.

Gonja proti birmi kaže komunizem v najbolj pristni luči kot reakcijo zoper Svetega Duha — kot čisto navaden satanizem.

Po tem, kako se naši ljudje zadržijo v tej gonji, kažejo, ali jih vodi še Duh božji, ali samo še hudobni duh.

Iz življenja Cerkve

Iz Slovenije

V ljubljanski škofiji bodo imeli letos birmovanje pred in po binkoštnih praznikih. Birmovali bodo po nekaterih vaseh po škofiji, kamor bodo prišli otroci tudi iz sosednjih vasi. Za birmo pred binkoštni je naprošen prevz. g. dr. Josip Lah, pomožni škof zagrebški, druge bo izvršil belgrajski nadškof dr. J. Ujčić.

Na binkoštno nedeljo bo birma v ljubljanski stolnici, v ponedeljek popoldne pa v St. Vidu nad Ljubljano.

Umrli so: Ivan Mihelčič, župnik zlatomašnik v Notranjih Goricah. — Matija Slak, župnik zlatomašnik na Brdu. — Janez Zabukovec, župnik zlatomašnik v Komendi. Vsi trije pokojni zlatomašniki so med nemško okupacijo ostali na svojih mestih in veliko storili v dušnem pastirstvu, ko so bili vsi ostali duhovniki pregnani.

Ameriški poslanik se vrača

Pokojni ameriški predsednik Roosevelt je bil bistra glava in zato je tudi razumel pomen in važnost katoliške Cerkve in papeštva za ves svet. Zato je hotel, naj ima Amerika — prvič do tedaj v ameriški zgodovini — svojega diplomatskega zastopnika pri sv. stolici. V ta namen je poslal l. 1940. v Rim svojega prijatelja Myrona C. Taylorja kot osebnega zastopnika pri sv. očetu.

To službo je opravljal Taylor v Rimu tudi med vojno. Ko pa se je vojna prenehala, ga je predsednik Truman odpoklical v Ameriko »na poročanje«. Ni se znalo, kaj prav za prav ameriški predsednik misli. Sedaj pa so sklenili, da se Myron Taylor vrne v Vatikan kot veleposlanik. Ob tej priliki je predsednik Truman izjavil med drugim tudi sledeče: »Prosil sem M. C. Taylorja, naj se z naslovom veleposlanika vrne v Italijo kot moj osebni zastopnik pri papežu.

Ko so prenehale sovražnosti, se je Taylor vrnil v domovino, da bi poročal in se posvetoval. Z zanimanjem in koristjo sem proučil poročila o njegovih avdiencah pri papežu. Čutim, da bo lahko še nadalje koristil stvari krščanske civilizacije, če bo spet nastopil službo v Italiji. Pri izvrševanju svojega poslanstva bo imel kot prej razgovore ne le s papežem, ampak tudi z drugimi osebnostmi duhovskega, laičnega in političnega sveta.«

Katoliška akcija v Avstriji

Znano je, da so vsi diktatorji najbolj sovražili katoliško akcijo. Zato so jo povsod, kjer so mogli, ukinitili. Tako je storil tudi Hitler, ko je prišel v Avstrijo. Ukinil je tamkajšnje organizacije KA in mnoge njene člane preganjal in tudi zapiral. Ko so zavezniške čete zasedle Avstrijo in strle diktaturo, je bila ena prvih skrbi tamkajšnjih katoliških oblasti obnovitev Katoliške akcije. To se je posrečilo šele v preteklem januarju. Ob prisotnosti kardinala Imtizerja so osnovali osrednje vodstvo KA, objavili pravila in tudi že začeli z delom. Prvo, kar so naredili, je bila ustanovitev tiskovnega urada. Priredili so tudi papežev dan ob priliki njegovega rojstnega dne, ki je sijajno uspel. Proslavo so se udeležili tudi razni ministri in druge veljavne osebnosti iz dunajskega javnega življenja.

Povsod beremo, kako se organizira in kako dela Katoliška akcija. Kdaj bomo mogli poročati kaj podobnega o slovenski Katoliški akciji na Primorskem?

Kitajski kardinal v Ameriki

Kitajski kardinal Tjen se je na poti domov ustavil v Združenih državah, da obiše tamkajšnje kitaj-

ske vernike in da dobi podpore za kitajske misijone. Povsod ga sprejemajo z največjim navdušenjem. Toda največje slovesnosti ga čakajo šele na Kitajskem, kjer se čutijo vsi nad vse počaščene, da imajo prvič v zgodovini sorojaka za kardinala.

Stoletnica na Havajskih otokih

Havajski otoki so ravno sredi Tihega oceana na pol poti iz Amerike na Japonsko. Otoki so ameriška posest. Prav pred sto leti je prvič stopilo krščanstvo na te otoke. Prinesel ga je laik Kozeloa, ki je sam spreobrnil kakih štiri tisoč domačinov. Potem so prišli tudi duhovniki, med njimi tudi znameniti apostol gobavec Pater Damijan, in začetelo je krščanstvo. Danes je tam posebna škofija, ki šteje 125 tisoč vernikov na pol milijona prebivalcev.

Stoletnico prihoda krščanstva so praznovali zelo slovesno. Sv. oče jim je poslal ob tej priliki posebno poslanico.

Papežev dan v Bagdadu

Bagdad je znamenita prestolnica ob Tigrisu in glavno mesto Mezopotamije. Tudi v tem daljnem mestu so praznovali papežev dan, in sicer zelo svojevrstno. V cerkvi je apostolski delegat maševal, na tronu je prisostvoval sirski nadškof Kalian, peli pa so latinsko, sirsko, kaldejsko, armensko in arabsko, ker so bili navzoči verniki vseh teh jezikov. Taká narodna strpnost je hvale vredna.

Sovražnika in njegovo zmotbo najbolj spoznal, če si sam trdno in globoko podkovan v Kristusovi resnici — in obenem tudi po teh resnicah živi. Slabo življenje otemni tudi najboljše spoznanje.

Izjave naših škofov

Goriški nadškof in tržaški škof sta se pretekli dni sestala, da pregledata položaj obeh škofij. Izdala sta proglaš, v katerem ugotovljata žalostno stanje obeh škofij.

Zaskrbljena sta zaradi toliko družin, v katerih se niso še vrnili člani, ki so bili odpeljani lanske leto. V svoji pastirski skrbi ju boli razdvojenost med verniki in zato pozivljata vse, naj napravijo, kolikor morejo, da se ozračje pomiri ter se vrne spet mir v deželo.

Posebno pa ju skrbi:

- 1) močna protiverska propaganda, ki se poslužuje vseh obkrovanj, ki jih narekuje sovraštvo do Cerkve;
- 2) kršitve prostosti Cerkve, ki se kaže v tem, da odnašajo iz župnih uradov matične knjige;
- 3) sprememba zakonodaje o sv. zakonu, ki bi po mednarodnem pravu morala ostati nespremenjena;
- 4) neprestana kontrola oznanjevanja božje besede od strani nezmožnih ljudi, ki se pohujšujejo nad najosnovnejšimi verskimi resnicami.

Končno omenjata tudi brezposelnost, pomanjkanje stanovanj, revščino itd. in pozivljata oblast, naj poskrbi, da se omeji revščina in vse, kar onemogoča mir in red v deželi.

MAJ GRE H KONCU

In h koncu gre tudi naša majska duhovna akcija. Vztrajajmo do konca. Če kdo še ni začel, naj se potruji vsaj zadnje dni!

Zadnji dan maja prinesite na Marijin oltar svoj duhovni šopek. Nikar ne pozabite! Potem pa naj kdo vse zbere in naj preštetu pošlje čimprej na naše uredništvo!

Binkošti: dan za naš tisk

Dne 10. junija, na binkoštni praznik, bo dan za naš slovenski katoliški tisk. Od mnogih strani prihajajo želje, naj bi list izhajal vedno na štirih straneh. Nekdo želi celo, da bi bil na šestih straneh, drugi, da bi postal dnevnik. Lepo želje, ki pričajo, kako priljubljen je naš list.

Na želje moramo odgovoriti takole: kolikor bolj se boste zanimali za list, kolikor bolj ga boste širili, molili zanj in ga podpirali, toliko bolj bo uspeval. Če bo Bog blagoslovil delo in se boste zavzeli zanj, bo list vedno popolnejši in lepši.

Dan za naš tisk mora pokazati, kako cenimo naš tisk. Bodimo velikodušni in pomagajmo, da se naš tisk razširi med našim ljudstvom.

Naše geslo mora biti: V vsako hišo katoliški tednik, vsak otrok naj bere »Pastirčka«, vsak dijak naj seže po »Mladi setvi«!

V Belgiji

Tudi belgijski katoličani nam dajejo lep zgled, kako se jo treba zanimati za katoliški tisk.

Za belgijski katoliški tisk je značilno, da ima veliko naklado in je silno pisan. Poskrbljeno je za vse stanove, tako ča nihče ne more reči, da zanj ni primerne katoliškega lista. Posebno zgljedno so urejevani belgijski župnijski listi.

Belgijski katoličani imajo 30 katoliških dnevnikov in 316 katoliških tednikov. Skupna dnevna naklada kat. dnevnikov je 937.000 izvodov. Če računamo, da je v Belgiji 8 milijonov prebivalcev, todaj pride en katoliški dnevnik na vsakih 8 prebivalcev. Poleg tega pa je še vse polno tednikov in mesečnikov za vse sloje in vse starosti.

Katoliški tisk more uspevati v Belgiji zato, ker ga podpirajo katoličani. Naročajo ga in ga pridno berejo. In čim več naročnikov imajo, tem laže listi izhajajo in tem popolnejši so. Kdaj bomo podožni Belgijcem? Kdaj bo pri nas v vsaki družini katoliški list? Berimo sami katoliški tisk in ga priporočamo tudi drugim.

Katoličan, ki bojkotira katoliški list, je nestvor!

Dr. Lambert Ehrlich

† 26. maja 1942

Dne 26. maja bodo potekla štiri leta, odkar je padel na ljubljanski ulici kot žrtev komunističnega umora eden najvzornejših in najuglednejših slovenskih duhovnikov, univerzitetni profesor dr. Lambert Ehrlich.

Pisati o Ehrlichovi poštenosti in zvestobi do našega naroda je nepotrebno. Izgledalo bi kot pranje zlobnih komunističnih obtožb in bila bi to krivica, prizadejana kreposti. Kreposti pa se ni treba zagovarjati pred hudobijo.

Zivljenjska pot je vodila prof. Ehrlicha iz Zabnic pod Sv. Višarjami, kjer se je rodil 18. sept. 1878, na celovško gimnazijo in dalje v bogoslovje v Innsbruck. Svoje znanje si je utrjeval tudi v Rimu, Parizu in Londonu. L. 1919. je bil na mirovni konferenci v Parizu izvedenec za našo Koroško. Po ustanovitvi univerze v Ljubljani je postal univerzitetni profesor. Tam se je tudi začelo njegovo obsirno in nesebično delovanje na verskem, vzgojnem in dobrednem polju. Zaradi tega delovanja, usmerjenega v slavo božjo in rast slovenskega naroda, ga je komunistična partija že dolgo pred drugo svetovno vojno obsodila na smrt. V njem je videla enega največjih nasprotnikov izvedbe komunistične zarote, ki je sovražna veri in narodnosti. Ko je prišel primeren čas, ga je zato po svojih plačanih zločincih umorila.

Profesor Ehrlich je dobro vedel, da imajo satan in njegovi otroci sto obrazov in krink, pod katerimi se predstavljajo svetu in ga zapeljujejo, da pa imajo samo eno srce; in v tem sreču je hudobija, sovraštvo in zavist. Zato prof. Ehrlich ni premočil prijazen obraz komunizma na Slovenskem, ki je nastopal pod krinko osvoboditelja, v resnici pa je vihtel krvavi meč nad narodovo glavo. Kot narodnjak je Ehrlich svaril tudi druge pred to hinavsko krinko, ker je hotel, da ostane slovenski narod pošten član v evropski krščanski družini, ne pa masa hudobnežev in podivjancev, nad katerimi plapola krvava zastava.

Profesor Ehrlich je bil vzoren duhovnik in ni nikdar v javnosti

odložil duhovniških znakov. Bil je častilec Boga in njegovih svetnikov, da malo takih. Premolil je po več ur dnevno. Predvsem pa je bil Ehrlich do skrajnosti nesebičen in radodaren. V skrbi za bližnjega ni poznalo njegovo srce meja. Samo Bog mu more povrniti vse njegove dobrote.

Današnji dogodki nam predstavljajo profesorja Ehrlicha v še veličastnejši luči; pred nami stoji kot duhovnik, glasnik večnih resnic, stoji pa tudi kot narodnjak, ki nam kaže pot zdravega in samobitnega narodovega razvoja po poti krščanske omike.

Večna slava spominu prof. dr. Ehrlicha!

»Raje smrt kot križ«

Vatikanski tednik Oss. d. Dom. od 12. maja piše: V bližini Montefiascone, v kraju Poggio della Frusta, je kmet Dominik Nikolaj, star 75 let, ob občinskih volitvah izjavil: »Raje stokrat na mestu umrem, kot pa bi volil za križ«. Hotel je reči, da tega noče, kar diši po krščanstvu, ampak mu je sveto le to, kar je rdeče.

Nesreča je hotela, da je isti večer, ko se je vrnil z volišča, zadet od kapi na mestu umrl... ne stokrat, ampak enkrat.

Tudi ob tem poročilu zaključuje tednik podobno kot takrat, ko je poročal o Rubbiju, ki so ga nameravali nesti v rakvi, oblečenega v duhovnika, po mestu v sprevodu, da pokažejo zmago komunistov nad Cerkvijo, a je prej nagloma umrl: »Ne maramo izrekati sodb, le povermo, da se dogajajo čudna naključja...«

Uganite!

Tržaški radio v slovenščini je neki dan navajal imenoma vse liste, ki izhajajo v slovenskem jeziku to in onstran neje. »Vsi so prihajali — njega ni bilo«, namreč Slovenskega Primorca. Naši bralci naj poskusijo razkriti to uganko, ker se nam zdi, da ne pišemo v ključnici. Najboljše odgovore bomo priobčili, seveda brez imena rešiteljev.

Če bo kak odgovor posebno prevečen, dobi primerno nagrado.

Slabi tisk ima v sebi posebno moč. Počasi, počasi zastrujaja ljudi.

Izšla je 2. št. »Pastirčka«.

Okno v svet

JUGOSLAVIJA. Maršal Tito je nagovoril jugoslovansko mlado pri tretjem mladinskem zborovanju. Dotaknil se je tudi vprašanja Julijske Krajine in je od Zaveznikov terjal Trst in vse primorske Slovence za Jugoslavijo. Povedal je, da ima Jugoslavija vso podporo Rusije in da tujega noče, svojega pa tudi ne da. — Mladini je priporočil pridno delo in marljivo učenje.

Isti je obiskal tudi Zagreb in od tam svoje rojstvo vas Kumrovec in mesteca Klanjec, kjer je preživel svoja detinska leta. Spotoma si je ogledal grad grofov Draškovičev, ki pa so pred osvoboditvijo zbežali. Nagovoril je večkrat ljudstvo, kateremu je obljubil, da se bo položaj vsako leto izboljševal, ker bo država odkupila od kmetov vse preseške pridelke po primernih ceni in skrbela, da bodo tudi tovarniški proizvodi primerno znižani v cenah. Dinar je po njegovih izjavah ena najbolj utrjenih valut v Evropi. Jugoslavija bo dobila on del državnega zlata vrnjenegega; toda zlato ne pomeni mnogo, važno je le delo in država ima neizmerno zaklade bogastva v svoji zemlji.

Da bi imela le tudi dobro krščansko vlado in dobre gospodarstvenike, pa bi bilo preskrbljeno za duše in telesa državljanov.

Angleška vlada je imenovala novega poslanika za Beograd v osebi Charles Brinsley Peake. Ob koncu vojne je bil politični svetovalec generala Eisenhowerja.

Angleški častniki, ki so bili dodeljeni med vojno generalu Mihajloviću, so napisali svoje pričevanje o delu generala in ga izročili angleški vladi. Ta je potom svojega poslanika v Beogradu dostavila te zapisnike jugoslovanski vladi.

Ameriški poslanik pa je 7. maja izročil vladi v Beogradu novo noto, v kateri zahteva, da naj bi bilo pripuščeno k obravnavi proti gen. Mihajloviću 20 ameriških vojakov-zrakoplovcov, ki želijo nastopiti kot priče.

GRČIJA. Regent-nadškof Damaskinos je naznanil poslanski zbornici, da bo 1. septembra ljudsko glasovanje za monarhijo ali republiko. Tudi pri tem glasovanju bodo navzoči zastopniki zaveznikov.

V Grčiji so upostavili novo armado, ki je dobila orožje, vozove in obleko iz Britanije.

ITALIJA. Kralj Viktor Emanuel se je odpovedal prestolu in je s kraljico-materjo odšel v Egipt, kjer je dobil v Aleksandriji zavetišče kot prostovoljen izseljenec. Svojo numizmatično zbirko — vzorce vseh vrst denarjev, ki so kdaj krožili po Italiji — je daroval italijanski državi. Kraljevi naslov je sedaj prešel na njegovega sina, ki se podpisuje Umberto II. A 2. junija bo tudi v Italiji glasovanje ljudstva, ki se bo obenem z volitvami v ustavodajno zbornico odločilo za monarhijo ali za republiko. Med narodom sta precej močni obe struji.

WASHINGTON. Večji del stavkajočih rudarjev je šel po šestih

tednih zopet na delo, ker so jim obljubili gospodarji izboljšanje gmetnega položaja. Bil je že skrajni čas, ker so zaradi pomanjkanja premoškega začele že ustavljati delo druge velike tovarne, ki zaposlujejo na milijone delavcev in ker so začeli državni poslanci groziti, da bodo predložili zakon, ki bi prepovedal vsako stavkanje.

POLJSKA. Kmetiska stranka se noče vdati za skupen nastop s komunisti in socialisti pri volitvah. Zato je zamera velika in začeli so jo dolžiti, da je v zvezi z oboroženimi silami, ki tajno delujejo proti sedanji vladi.

NEMCIJA mora odstraniti do januarja 1947 vse spomenike, ki kakor koli spominjajo na vojno 1914-1919 ali na njeno nekdanjo vojaško moč.

NA DUNAJU so bile velike demonstracije proti sklepu zunanjih ministrov, da ostane nemški del Južne Tirolske pod Italijo.

NA SARDINIJI in tudi v nekaterih okrajih italijanske celine so se pojavile kobilice, ki groze uničiti ves pridelek. Italijanska vlada je poslala v prizadete kraje vsa mogoča sredstva, tudi metalece ognja, da bi uničila ta mrčes. Kdo se pri tem ne spomni šibe božje — rojev kobilic, — s katerimi je Bog udaril Egipt ob Mozesovem času!

Iz Cagliari-ja poročajo, da se je pri mestecu Mores spustil na tla nov roj kobilic. Na površini 100 hektarjev s pšenico posejanega zemljišča je v manj kot enem dnevu pokončal ves pridelek.

BUDAPEST. Ministrski predsednik Nagy je izjavil, da živi na ozemlju Češkoslovaške še 600 tisoč Madžarov. »Trebaja je, da jim sosednja država zagotovi češkoslovaško državljanstvo, sicer jim damo mi madžarsko. V tem slučaju pa terjamo za Madžarsko tudi ozemlje, na katerem bivajo ti naši rojaki.«

CAIRO. Anglija je obljubila egiptovski vladi, da bo odpoklicala svoje vojne edinice z Egipta tekom prihodnjih par let.

PARIZ. Zaradi »mrtve točke«, pri kateri niso našli nobene rešitve, to je zaradi vprašanja Trsta in naših meja ter vojne odškodnine, ki naj bi jo plačala Italija, so zunanji ministri sklenili, da prekinje konferenco, grede vsak na svoj dom in da se bodo diplomatskim putem posvetovali o mirovnih pogodbah, češ da je boljše, nič skleniti, kakor slabo odločiti.

Zato so zunanji ministri sklenili, naj se zadeva meje v Julijski Krajini, zadeva italijanskih bivših kolonij in zadeva vojne odškodnine zopet izročijo v proučevanje njih namestnikom do 15. junija, ko se bodo ministri zopet sestali.

Italijanska »Fronte della Indipendenza« je naslovila ministrom poziv, naj celo Julijsko Krajino izoče v zaupno upravo štirih volesil, ker da sicer ne bo miru v teh krajih in ker bi z rezanjem dežele bilo uničeno njeno gospodarstvo.

Dober tisk je pravi blagoslov za vsak narod.

Domače novice

PRVO SV. OBHAJILO

vseh mestnih slovenskih otrok bo na željo prevz. g. nadškofa v goriški stolnici zadnjo nedeljo v maju ob 8. uri.

Log pod Mangartom

Naša vasica je majhna, pa vendar je svetu dobro znana. Leži pod vzhodjem divnega Mangarta. Ko so gore nad vasjo tako lepe, ni čuda, če tudi ljudje v vasi hrepene po lepoti in resnici. Za vse to je lepo poskrbljeno v prosvotnem društvu »Mangart«, ki ga je ustanovila zelo nadarjena in umetniško navdihnjena ga Črnta. To društvo je začelo delovati že po prvi svetovni vojni in s svojimi posreženimi nastopi budilo v tlačenem ljudstvu narodno zavest. Pod fašizmom je bilo njegovo kulturno delo zatrto. Novo življenje je pričelo v njem z lanskim pomladjo. Stevilni pevci so pričeli veselo prihajati k vajam in se učiti poleg najnovjših tudi starejših pesmi. Ustanovil se je tamburaški zbor, ki se je s številnimi vajami kmalu usposobil za prve nastope. Ganljiv je bil prizor, ko je prvič po mnogih letih zmagovito zadonela pesem »Hej, Slovani!« ob spremljevanju klavirja, harmonike, mandolin, kitar, basa in polno zasedenega tamburaškega zbora. Sliko samo pa so poživile domače dekleta v narodnih nošah. Društvo je uprizorilo lani igro Junaške Blejke in dve lepo uspeši otroški igrici. Letos pa je podalo na odru »Kovačevega študenta« s spremljevanjem orkestra tako dovršeno, da bi se lahko predstavil na vsakem odru. Ni čuda, če so društvo povabili v Bovec in Rajbl, da bi prišlo tja gostovat. Nekateri so sicer napeli vse sile, da bi ga razkrojili, a se jim ni posrečilo radi enotnega nastopa vseh pevcev in godcev, ki hočejo ostati zvesti križu in veri svojih očetov.

Kozana

Dne 9. 5. 46. se je v tukajšnji župniji z vso možno slovesnostjo obhajala zlata poroka jubilarntov Jožefa Vuga in njegove soproge Karoline roj. Slligoj. Njuno veselje bi bilo še večje, da bi jima ne bili leta 1944 Nemci vso hišo požgali ter ustrelili dva odrasla sinova. Preostajajo jima še trije otroci, vsi srečno povezani s štolo sv. zakona. Slavljenceva ponovno kliče: Roditelja pol veka srečna, naj sreča bo Vam tudi večna!

Kamno

Mladina napreduje. Prvo nedeljo v maju smo imeli veselico kar na prostem. Igrali so »Na Visokem«. Tudi otroci so pokazali svoje. Vreme je bilo ugodno. Vse je dobro izpadlo. Prisotna je bila tudi civilna policija, s katero smo se že dobro sprijaznili. Saj nekdo mora skrbeti za red in varnost, ko smo ljudje tako radi poredni. — Šmarnice tudi imamo, a kar sami. Že dve leti nimamo svojega duhovnika. Vedno bolj čutimo, kako nam je potreben. G. upravitelj nas je za novo leto potolažil, da ga letos dobimo. Bog ga usliši čimprej!

VSA GORIŠKA DEKLETA V NEDELJO 2. JUNIJA OB 15.45 NA KOSTANJEVICO!

Tam se boste poklonile svoji nebeški Materi, Kraljici presvetege Srca, Marija Vam bo dala navodila za življenje in svoj blagoslov. Narod pričakuje v teh časih od Vas izredno veliko. Ako hočete biti soodrešiteljice svojega stiskanega ljudstva, učite se dela za pravo odrešenje od soodrešenice sveta Marije Device in Matere.

Ob 15.45 bo najprej rožni venec s petjem med posameznimi skrivnostmi, nato kratek govor in potem pete litanije z odpevi in blagoslov z Najsvetejšim.

Pridite vse: preprosta dekleta in gospodične, učenke in dijakinje, vse, prav vse, ki vam je res še kaj do najvišjih verskih in nravstvenih vzorov in veste, da je usoda posameznih ljudi in narodov v rokah božjih in Marijinih.

Pojdimo na Goro, na Materin kraj, kjer zemlje dotika nebeški seraj!

Gorica

Na sveti Jožef zvečer so neznani zločinci odpeljali Karla Menarda in njegovo ženo z njihovega stanovanja v Svetogorski ulici v Solkanu št. 158. Od tedaj niso o njima ničesar več zvedeli.

Policija je o ugrabitvi dolgo preiskovala. Sedaj se ji je posrečilo dognati, kdo so napadalci. So skoro sami domačini iz Solkana. Sedem so jih že aretirali, tri pa še ne. Sedaj so zaprti v Gorico.

Beg iz zaporov

Iz goriških zaporov se je v nedeljo posrečilo pobegniti dvema pripornikom na zelo dobro pripravljen način. Dva agenta civilne policije sta se predstavila na vodstvu zaporov in s pisanim ukazom zahtevala izročitev obeh pripornikov, da ju odpeljeta na zaslišanje na policijo. Ker je bil ukaz pravilno podpisan, sta brez težav dobila oboje pripornika iz zaporov, toda na policijo niso nikoli dospeli. Istočasno je izginil policijski agent Alojzij Škarabot iz Gorice z vso svojo družino. Škarabot je bil v službi na policiji in je ponaredil ukaz za izpustitev obeh pripornikov.

Vsi so pobegnili, kakor se zdi, čez Morganovo erto.

Solkan

V nedeljo 12. maja so v Solkanu pokopali bivšega komunističnega poslanca Jožefa Srebrniča. — Na pogreb je prišlo vse polno Furlanov in Slovencev, ki so jih pripeljali z vseh koncev in krajev, tako da so je ta žalna proslava spreminjala v pravo pravo komunistično in obenem očitno orezbožno manifestacijo. Pri pogrebu ni bilo ne duhovnika ne nobenega verskega znaka, pač pa nebroj brezverskih znakov in simbolov. Za takim pogrebom bi seveda duhovnik ne mogel iti, tudi če bi ga bili povabili.

Pa ga niso povabili, ker so bili vendar enkrat dosledni in ker bi bilo to proti načelom moža, ki so ga pokopavali in je bil daleč naokoli znan kot popoln brezverec. Bog bo di milostljiv njegovi duši in dušam tistih, ki jih je zapeljal v brezbožnost!

O rajnem znajo povedati marsikatero lepo lastnost. Bil je za svojo idejo vnet, požrtvovalen, dobrega srca in nesebičen; torej idealen komunist, kolikor pač more biti idealist mož, ki je ves predan materialističnim zmotam. Njegove gorečnosti bi bila vredna kaka boljša stvar.

Vsekako so napram njemu pravi pritlikavci vsi tisti, ki trdijo, da so še verni in obenem častijo kot enega največjih mož človeka, ki se je boril proti veri in Cerkvi. — Solkanci, bodite vztrajni v dobrem, kakor je bil ta vaš rojak vztrajen v pugubni zmoti!

Tomaj

Ta teden smo popravili zasuti »pil«. Pred letom ga je zadela sovražna roka. Z žalostjo smo gledali razvaline. Marsikdo je imel ob pogledu nanje solzne oči. Zdaj spet kraljuje Mati božja sredi naše vasi, spet sprejema pozdrave in prošnje mimohitečih vaščanov. Nad znamenjem pa se blišči napis, z zlatimi črkami vklesan v nabrežinski marmor: Marija, varuj našo vas. 1946.

Slovenski zbor na zavezniškem radiu

V nedeljo 12. maja je o priliki ameriškega »Materinskega dne« goriški slovenski zbor pod vodstvom g. M. Renerja izvajal kratek program najlepših slovenskih Marijinih pesmi. Izvajanje se je vršilo v okviru katoliške ure z angleško razlago ameriškega vojaškega kaplana g. stotnika Louis B. Baznika. Naše pesmi so Zaveznikom zelo ugajale. V nedeljo 26. t. m. bo zbor spet nastopil (ob 4. uri popoldne na valovni dolžini 198 m).

Župnijski izpiti

Od 11.-13. junija bodo v prostorih goriškega Ordinariata izredni župnijski izpiti.

K izpitem lahko pride vsak duhovnik goriške nadškofije, ki je dopolnil predpisano triletno službovanje. Prošnje naj se naslovijo na prevzvišenegega do 31. maja.

- Prošnji naj se dostavi:
1. Spričevalo, da je dovršil bogoslovne nauke.
  2. Spričevalo izpitolov, ki so predpisani mladim duhovnikom.
  3. Pristojbina v znesku L 300.

V Gorici dne 18. maja 1946.
Dr. Rudolf Klinco,
knez nadškofjski kancler

Darovi

N. N. 1000, narodnjakinja iz Gorice 100, zavedna Danica 100, Rihenberg 200, Opatjeselo 120, s Krasa 500, Dornberg, ker nas je »Divji lovec« zelo razveselil 614, A. S. v priznanje listu, ki piše čisto resnico 200, neka žena 100, mož iz gorā 500, Bonchi: Pahor Marija 100, Urđih Franciška 100, N. N. Sela 100, N. N. Volče 100. Bog povrni! (Dalje prih.)

Odgovorni urednik msgr. ALOJZIJ NOVAK
Tiskano z dovoljenjem A. I. S.
Tisk. G. Lucchi - Gorica

Marjanka

(4)

Marjetica

Vneto se je lotila dela, vendar prijetne misli na gospoda Pavla ni mogla odpoditi.

Tiho in vedno globlje se ji je njegova podoba vtisnjevala v srce. Zvečer je zaspala z mislijo nanj, zjutraj se je prebudila s prosrečno radostjo, da ga bo danes zopet videla.

Vendar pa je vse te lepe misli prevpila grenka boječina ob težkem spoznanju, da je njegova čuša tako daleč od njene.

To je bila od takrat, ko ji je oče umrl, prva najtežja boleost njene mladosti. Nič več ni mogla biti brezskrbno vesela kot prej, vsa njena ženska, mehka, nprav se je strnila v eno samo ljubezen sosterške in materske skrbi zanj. Njeno edino hrepenenje je bilo, pokazati mu sončno pot, ki vodi kvišku k Bogu. Podzavestno pa je slutila, da ga samo njena molitev in male žrtvice ne bodo re-

šile. In kar so ni zgodilo še nikoli v njenem življenju, pred čimer je njena mladost najbolj trepetala, za to je sedaj iz vsega srca zaprosila: za trpljenje!

Zdelo se ji je, da bi se ne zbala nobenega še tako hudega, samo da bi njegovo dušo rešila.

V vso njeno vročo molitev: »Gospod, pošlji mi trpljenja!« pa je vedno kanila tudi kapljica njene vdanosti: »Vendar ne moja, marvoč tvoja volja naj se zgodi!«

Končala je delo v kuhinji ravno še o pravem času za k šmarnicam. Spomnila se je na brata in stopila na dvorišče, da ju pokliče.

»Cirilček, Metodek!« je njen srebrni glas zdramil mir pomladnega popoldneva. Nihče se ni odzval in poklicala ju je znova. Tedaj so se daleč v gozdu oglasile orglice in oddahnile se je.

»Marjetica, že gredol!« jo je tudi Pavle opomnil.

»Da, gospod Pavle,« ga je prvič po imenu poklicala, »lepo delo ste napravili, ko ste jima darovali orglice. Vidite, odkar jih imata, sta po cele popoldneve v gozdu. Danes

še naloge niste napravila«, mu je smeje se očitala.

»Pusti ju, Marjetica, jo bosta pa jutri spisala, ko bo nedelja.«

Kmalu sta prisopihala oba brata. Lica so jima bila vsa žareča od neprestanega vriskanja, piskanja in orgljanja.

»Marjetica, Marjetica, ali veš, kje sva bila?« sta oba v eni sapi vprašala in obenem hotela povedati. »Tam v Hudem breznu sva uprizorila koncert za vse gozdne prebivalce. Ali veš, da so ptički utihnili in naju poslušali? In dve mladi verici sta obstali na veji prav blizu naju in se nista genili, dokler nisva končala.«

Marjetica in Pavle sta se jima smejala.

»Kaj pa, če bi bil medved prišel in vaju pohrustal?«

»O ne, gospod, on bi šele plesati začel, ker pravijo, da mu muzika zelo ugaja.«

»Pa vajina gotovo ne, norčka moža,« se jima je Marjetica iz vsega srca smejala.

Še mama Marjeta je prišla na vrata gledat, kaj se zunaj godi.

»Mama, mama, poslušaj...« sta še njej začela od kraja pripovedovati vse, kar sta v gozdu doživela. Sedaj so se jima vsi trije smejali.

»Jutri vaju naslikam z vajinimi orglicami« jima je slikar obljubil.

Vsa vesela sta pritekla k njemu.

»Ali res?« sta ga nejeverno povpraševala.

»Res, moja mala. Samo pri miru bosta morala biti najmanj eno uro.«

»Oh, gospod, potem pa rajši ne...« sta mu odkritosrečno priznala.

Sele sedaj sta zagledala že dovršeno sliko in takoj jima je pogled splaval proti kozolecu, kakor bi dvomila, ali je še tam in ali ga ni slikar kar prenesel na svojo sliko.

»Poglej, poglej, mama, naš kozolec! Pa prav takšen je kot v resnici.« sta se čudila brata. Kot najstrožja sodnika sta primerjala sliko z resničnostjo; vsako najmanjšo stvarco sta opazila.

»Res, vse je tako kot v resnici,« sta morala končno še enkrat priznati.

»Otroka, čas je, da gremo k šmarnicam, le hitro se napravita.« ju je Marjetica opomnila.

»Pa še malice nisva dobila. Mama, iačna sva.« sta se na mah spomnila.

»Ali mislita, da je bom za vama v gozd nosila? Domov bi bila prišla, če sta bila lačna.«

»Mama, ko pa je v gozdu tako lepo! O, da bi slišala Marjetica, kako lepo odmevajo orglice v Hudem breznu!« sta še v kuhinji pripovedovala mami in Marjetici.

Tudi slikar Pavle je začel pospravljati svoje stvari. Dovršeno sliko je snel, da jo odnese s seboj, vse drugo pa je spravil na visoko polico v drvarnici.

Marjetica in brata sta bila kmalu napravljena in vsi štirje so se napolili navzdol proti vasi. Brata sta kakor po navadi stekla naprej, v neugnani razposajenosti preskočila vsak zid ob potu, vse bližnje travnike obletala, oponašala kukavico in se merila s slavčkom, ki je srebrno gostolel v pomladni večer. Slikar Pavle je spremljal Marjetico.

»Marjetica, ali veš, da je ta pomlad zame najlepša v življenju? Ali je taka tudi zate?«

(Dalje)